ЧИСТЯКОВА Олена Сергіївна
здобувач вищої освіти 3 курсу юридичного факультету Національного університету біоресурсів та природокористування України

ПАНЬКОВА Лілія Олександрівна
науковий керівник, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, Україна)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Господарсько-торговельна діяльність виступає особливим видом господарської діяльності, яка спрямована на реалізацію продукції виробничо-технічного призначення і товарів народного споживання. Дана діяльність включає як внутрішню торгівлю, так і зовнішньоекономічні торговельні операції. Сучасний стан торговельних відносин характеризується динамічністю та різноманітністю форм їх здійснення, що зумовлює необхідність належного правового регулювання [1].

Правова регламентація господарсько-торговельної діяльності здійснюється низкою нормативно-правових актів різної юридичної сили. Господарський кодекс України є основним документом, який встановлює загальні засади функціонування суб'єктів торговельної діяльності. Зокрема, статтею 263 цього кодексу визначено поняття та форми господарсько-торговельної діяльності. Серед форм виділяють: матеріально-технічне постачання і збут, енергопостачання, заготівлю сільськогосподарської продукції, оптову та роздрібну торгівлю [2].

Торговельна діяльність в Україні регулюється також спеціальними нормативними актами, які встановлюють порядок провадження торговельної діяльності. Зокрема, це стосується ліцензування певних видів торговельної діяльності, патентування, сертифікації продукції, що реалізується. Правове регулювання торговельної діяльності містить низку імперативних вимог щодо

забезпечення якості та безпеки товарів, захисту прав споживачів, дотримання конкурентного законодавства.

Державне регулювання торговельної діяльності має на меті забезпечення економічних інтересів України, створення умов для ефективного розвитку внутрішнього ринку та захисту інтересів учасників торговельних відносин. При цьому державне регулювання повинно забезпечувати баланс між публічними інтересами та свободою підприємницької діяльності.

Правове регулювання оптової торгівлі відзначається певною специфікою. Оптові торговельні підприємства забезпечують посередницькі функції між виробниками та роздрібними торговцями. Основним правовим інструментом у відносинах оптової торгівлі виступає договір поставки. Положення, які регулюють поставку товарів, містяться у Цивільному кодексі України та Господарському кодексі України [3].

Роздрібна торгівля, як форма господарсько-торговельної діяльності, підпорядковується окремим правилам. Правове регулювання роздрібної торгівлі передбачає встановлення правил продажу окремих видів товарів, вимог до суб'єктів роздрібної торгівлі, порядку оформлення документації.

Особливу увагу в правовому регулюванні господарсько-торговельної діяльності приділено електронній торгівлі, яка набуває все більшого поширення. Електронна торгівля вимагає особливого правового підходу, оскільки має специфічні ознаки: віддаленість сторін, особливості укладання договорів в електронній формі, специфіка доставки товару, питання захисту прав споживачів. Правове регулювання електронної торгівлі в Україні здійснюється відповідно до Закону України "Про електронну комерцію", який встановлює порядок вчинення електронних правочинів із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем [1].

Не менш актуальними є питання правового регулювання зовнішньоторговельної діяльності. У цій сфері діють норми міжнародного характеру, зокрема положення угод Світової організації торгівлі, членом якої є Україна. Національне законодавство у сфері зовнішньоекономічної діяльності

формується під впливом міжнародних зобов'язань України та спрямоване на лібералізацію зовнішньої торгівлі з одночасним захистом національного виробника і споживача.

Регулювання торговельної діяльності має свої особливості залежно від об'єкта торгівлі. Торгівля деякими видами товарів підпорядковується спеціальним правилам, зокрема це стосується лікарських засобів, підакцизних товарів, зброї, агрохімікатів тощо. Такі правила встановлюються спеціальними законами та підзаконними нормативно-правовими актами [2].

Законодавство встановлює додаткові вимоги до торгівлі продовольчими товарами. Торговельна діяльність у цій сфері регулюється з урахуванням необхідності забезпечення безпеки та якості харчових продуктів, дотримання санітарних вимог. Відповідні положення закріплені у законодавстві про безпечність та якість харчових продуктів.

Реформування правового регулювання господарсько-торговельної діяльності передбачає вдосконалення законодавства з метою створення сприятливих умов для розвитку торгівлі, усунення надмірних адміністративних бар'єрів, забезпечення балансу інтересів усіх учасників торговельних відносин [4].

Отже, правове регулювання господарсько-торговельної діяльності є комплексним явищем, що охоплює різні аспекти торговельних відносин. Воно здійснюється на підставі норм різних галузей права, які у сукупності забезпечують належне функціонування торговельної сфери. Розвиток правового регулювання торговельної діяльності повинен відповідати сучасним потребам економіки та суспільства [3].

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18-22. Ст. 144.

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Юридичний факультет

Кафедра цивільного та господарського права

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

тези доповідей учасників ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 127 річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, 15 травня 2025 р.)

Київ 2025

УДК 347.1:347.9:346.1:341.9(477+4)

За зміст та якість матеріалів відповідальними є автори публікацій.

Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О.Ю. Піддубного. Київ, 2025. 234 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню актуальних питань у сфері приватного права в Україні та перспектив його розвитку і вдосконалення в контексті євроінтеграції.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів та здобувачів наукового ступеню, а також суддів, адвокатів та практикуючих юристів, спеціалістів у сфері приватного права.